

Kungörelsetider vid likvidation

Sammanfattning

I betänkandet föreslår utskottet med stöd av 3 kap. 7 § första stycket riksdagsordningen att kravet på kungörelseförfarande ska avskaffas vid Bolagsverkets handläggning av vissa ärenden om tvångslikvidation.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 25 april 2013.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Beredningen av ärendet	8
Kungörelseförfarandet avskaffas i ärenden om tvångslikvidation av en bank vars tillstånd har återkallats	9
Kungörelseförfarandet avskaffas i ärenden om tvångslikvidation av ett försäkringsföretag vars tillstånd har återkallats	13
Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	14
Lagförslagen	14
Författningskommentarer	15
<i>Bilaga 1</i>	
Utskottets lagförslag	20
<i>Bilaga 2</i>	
Lagrådsremissens lagförslag	26
<i>Bilaga 3</i>	
Lagrådsyttrande som begärts av utskottet	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Avskaffande av krav på kungörelseförfarande i vissa ärenden om likvidation

Riksdagen antar de av utskottet i bilaga 1 framlagda förslagen till

1. lag om ändring i sparbankslagen (1987:619),
2. lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker,
3. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
4. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 9 april 2013

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Fredrik Olovsson (S), Göran Pettersson (M), Pia Nilsson (S), Peder Wachtmeister (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Maryam Yazdanfar (S), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Per Åsling (C), Marie Nordén (S), Staffan Ånger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Sven-Olof Sällström (SD) och Ulla Andersson (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet beslutade den 21 mars 2013 att ge utskottets kansli i uppdrag att ta fram en lagrådsremiss med förslag om att avskaffa kravet på kungörelseförfarande vid Bolagsverkets handläggning av ärenden om tvångslikvidation av en bank eller ett försäkringsföretag vars tillstånd har återkallats. Utskottets kansli upprättade med hjälp av Finansdepartementet ett förslag till lagrådsremiss. Finansdepartementet har under hand inhämtat synpunkter från Bolagsverket, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret.

Den 26 mars 2013 beslutade utskottet lagrådsremissen och att inhämta Lagrådets yttrande över förslagen i lagrådsremissen.

Lagrådsremissens lagförslag finns i bilaga 2.

Lagrådet har yttrat sig om lagrådsremissen. Lagrådets yttrande finns i bilaga 3.

Utskottet har beaktat Lagrådets synpunkter på lagförslagen.

Utskottet föreslår på eget initiativ med stöd av 3 kap. 7 § första stycket riksdagsordningen att riksdagen antar utskottets lagförslag i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Återkallande av tillstånd och tvångslikvidation

Ett tillstånd att driva bank- eller försäkringsrörelse kan återkallas av Finansinspektionen vid allvarlig överträdelse av de regler som gäller för verksamheten.

Av 15 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse följer att Finansinspektionen ska ingripa om en bank överträder de regler som gäller för dess verksamhet. Om överträdelsen är allvarlig ska bankens tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas. Enligt 17 kap. 1 § får Finansinspektionen bestämma att ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart. En bank är antingen ett bankaktiebolag, en sparbank eller en medlemsbank. Ett bankaktiebolag är ett aktiebolag som har fått tillstånd att driva bankrörelse. Bestämmelser om bankrörelse finns i lagen om bank- och finansieringsrörelse. Därutöver finns särskilda regler om sparbanker i sparbankslagen (1987:619) och om medlemsbanker i lagen (1995:1570) om medlemsbanker. I lagen om bank- och finansieringsrörelse finns också bestämmelser som gäller för kreditmarknadsföretag (kreditmarknadsbolag och kreditmarknadsföreningar).

För försäkringsföretag – försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar – gäller enligt 16 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) att Finansinspektionen ska ingripa om ett försäkringsföretag överträder de regler som gäller för dess verksamhet. Av 16 kap. 2 § följer att försäkringsföretagets tillstånd ska, om överträdelsen är allvarlig, återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas. Enligt 17 kap. 4 § får Finansinspektionen bestämma att ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

För banker och försäkringsföretag finns också bestämmelser som innebär att banken eller försäkringsföretaget ska gå i likvidation om tillståndet återkallas (s.k. tvångslikvidation).

Av 10 kap. 31 § lagen om bank- och finansieringsrörelse följer att Bolagsverket ska besluta att ett bankaktiebolag ska gå i likvidation om bolagets tillstånd att driva bankrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse. Även i fråga om sparbanker och medlemsbanker finns särskilda bestämmelser om att Bolagsverket ska besluta att en spar- eller medlemsbank vars tillstånd har återkallats ska gå i likvidation. Bestämmelser om detta finns i 6 kap. 2 § sparbankslagen respektive 9 kap. 4 § lagen om medlemsbanker. Det finns däremot inte några särskilda bestämmelser om likvidation av kreditmarknadsföretag om företagets tillstånd att driva finansieringsrörelse har

återkallats. I 11 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse anges att bestämmelserna om likvidation i 10 kap. 31 § inte gäller för kreditmarknadsbolag.

Av 11 kap. 45 § försäkringsrörelselagen följer att Bolagsverket ska besluta att ett försäkringsaktiebolag ska gå i likvidation, om tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse, eller om ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd beviljats. På motsvarande sätt gäller för ömsesidiga försäkringsbolag enligt 12 kap. 74 § försäkringsrörelselagen att Bolagsverket ska besluta att ett ömsesidigt försäkringsbolag ska gå i likvidation bl.a. om tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse, eller om ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd beviljats. För försäkringsföreningar gäller enligt 13 kap. 27 § försäkringsrörelselagen att Bolagsverket ska besluta att en förening ska gå i likvidation om föreningens tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd beviljats, eller om föreningens tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats.

Handläggningen av ärenden om tvångslikvidation

De handläggningsregler som gäller ärenden om likvidation av banker, kreditmarknadsföretag och försäkringsföretag ställer bl.a. ett krav på kungörelseförfarande.

Varken lagen om bank- och finansieringsrörelse eller försäkringsrörelselagen innehåller några särskilda bestämmelser om handläggningen av ärenden om tvångslikvidation. Om inte annat följer av lagen om bank- och finansieringsrörelse eller är särskilt föreskrivet, gäller dock bestämmelserna i aktiebolagslagen (2005:551) för bankaktiebolag (10 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse). Aktiebolagslagens regler om likvidation har sedan tidigare ansetts vara tillämpliga på bankaktiebolag (prop. 2000/01:150 s. 121). Vid införandet av den nu gällande lagen om bank- och finansieringsrörelse kommenterades enbart de bestämmelser i 10 kap. som innebar ändringar i förhållande till gällande rätt (prop. 2002/03:139 s. 539). I detta sammanhang kommenterades inte 10 kap. 31 §. I 11 kap. 1 § försäkringsrörelselagen anges på motsvarande sätt att bestämmelserna i aktiebolagslagen gäller för försäkringsaktiebolag, om inte annat följer av försäkringsrörelselagen eller är särskilt föreskrivet (prop. 2009/10:246 s. 225 f.). I 11 kap 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse anges att det som enligt 10 kap. gäller för bankaktiebolag även ska gälla för kreditmarknadsbolag, förutom bl.a. bestämmelserna om likvidation i 10 kap. 31 §.

Bestämmelser om Bolagsverkets handläggning av frågor om tvångslikvidation finns i 25 kap. 24 § aktiebolagslagen. Av paragrafen framgår bl.a. att Bolagsverket inför ett beslut om tvångslikvidation ska förelägga bolaget

samt aktieägare och borgenärer som vill yttra sig i ärendet att komma in med ett yttrande inom viss tid. Föreläggandet ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar minst en månad före utgången av den utsatta tiden. Kungörelseförfarandet enligt 25 kap. 24 § aktiebolagslagen gäller i ärenden om tvångslikvidation av bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag.

För spar- och medlemsbanker finns särskilda regler om handläggningen av ärenden om tvångslikvidation i 6 kap. 3 § sparbankslagen respektive 9 kap. 6 § lagen om medlemsbanker. Enligt dessa bestämmelser ska Bolagsverket förelägga spar- eller medlemsbanken, Finansinspektionen samt huvudmän, medlemmar och borgenärer som vill yttra sig i ärendet att komma in med ett yttrande inom viss tid. Föreläggandet ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar minst två och högst fyra månader före utgången av den utsatta tiden.

För kreditmarknadsföreningar saknas, liksom för kreditmarknadsbolag, särskilda regler om likvidation om företagets tillstånd att driva finansieringsrörelse har återkallats. I 12 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse anges att bestämmelserna i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller för kreditmarknadsföreningar om inte något annat följer av lagen om bank- och finansieringsrörelse eller är särskilt föreskrivet.

Det finns också ett krav på kungörelseförfarande vid handläggning av ärenden om tvångslikvidation av ömsesidiga försäkringsbolag med anledning av att tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats, eller att ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd beviljats. Det anges i 12 kap. 75 § försäkringsrörelselagen att bl.a. 11 kap. 5 § lagen om ekonomiska föreningar ska tillämpas vid tvångslikvidation av ömsesidiga försäkringsbolag. Av den senare bestämmelsen följer att Bolagsverket ska förelägga föreningen samt föreningsmedlemmar och borgenärer som vill yttra sig i ärendet att komma in med ett yttrande inom en viss tid. Föreläggandet ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar minst två och högst fyra månader före utgången av den utsatta tiden. Enligt 13 kap. 2 § försäkringsrörelselagen gäller bestämmelserna i lagen om ekonomiska föreningar för försäkringsföreningar, om inte annat följer av försäkringsrörelselagen. Bestämmelserna om kungörelseförfarande i 11 kap. 5 § lagen om ekonomiska föreningar är tillämpliga vid handläggning av ärenden om tvångslikvidation av försäkringsföreningar.

Likvidationen av en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett försäkringsföretag utförs av en eller flera likvidatorer. En likvidator träder in i styrelsens och den verkställande direktörens ställe. Likvidatorns uppgift är att avveckla banken, kreditmarknadsföretaget eller försäkringsföretaget på ett ordnat sätt.

Beredningen av ärendet

Utskottets bedömning i korthet

Utskottet bedömer att ärendet har beretts i tillräcklig omfattning med hänsyn till värdet av att lagstiftningen så snart som möjligt ändras.

Lagrådet

Utskottet har berett Lagrådet tillfälle att yttra sig över lagförslagen.

Lagrådet har den 4 april 2013 yttrat sig över lagförslagen, se bilaga 3.

I sitt yttrande lämnar Lagrådet framför allt synpunkter på beredningen av ärendet. Enligt Lagrådet väcker det valda tillvägagångssättet för beredningen av förslagen frågetecken och Lagrådet tillstyrker därför inte att förslagen genomförs.

Utskottets ställningstagande

Sverige har ett stabilt och välskött finansiellt system. Den svenska banksektorn är också stor. Det är därför viktigt att eventuella brister i lagstiftningen åtgärdas snabbt. När man tidigare genomfört lagstiftning har följden blivit att en i sammanhanget inte obetydlig tid kommer att förflyta mellan en tillståndsåterkallelse och Bolagsverkets beslut om likvidation. Utskottet anser att det är viktigt att denna brist åtgärdas snabbt. Utskottet tar därför, efter samråd med Finansdepartementet, ett initiativ till förbättring av lagstiftningen.

Vid arbetet inom Finansdepartementet med att ta fram ett underlag för utskottet har synpunkter inhämtats under hand från Bolagsverket, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret. Finansdepartementet har överlämnat en promemoria till utskottet med en sammanfattning av myndigheternas synpunkter. Av promemorian framgår Riksgäldskontoret anförde att det borde anges tydligt att beslut om tvångslikvidation ska tas så fort som möjligt, att det bör klargöras att någon kommunikationsplikt enligt 17 § förvaltningslagen (1986:223) inte föreligger i de aktuella fallen och att det i allmänmotiveringen borde ges mer utförliga skäl för varför kungörelseförfarandet bör avskaffas. Särskilt betonades de negativa effekterna i form av t.ex. ökad risk för att insättningsgarantin måste träda in om situationen inte kan hanteras på ett skyndsamt och ordnat sätt.

Finansinspektionen anförde sammanfattningsvis att det i allmänmotiveringen borde framgå att det är förenat med risker att invänta ett kungörelseförfarande i dessa fall, såväl konkursrisk för det berörda institutet som risk för negativa effekter på den finansiella stabiliteten. Vidare anfördes att även de kungörelseförfaranden som gäller vid tvångslikvidation av försäkringsföreningar borde ändras, av samma skäl som i promemorian anförts i fråga om försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag.

Bolagsverket anförde att myndighetens möjligheter att fatta ett beslut genast eller senast dagen efter det att ansökan inkommit i vissa fall är avhängigt möjligheten att samtidigt förordna likvidator och att visst kompletterande underlag kan behöva tas in från Finansinspektionen. Vidare anfördes att möjligheten till att föreslå handläggningstider kan hållas ökar om Finansinspektionen föreslår en likvidator som är villig att ta uppdraget.

Vidare framgår av promemorian att de synpunkter som myndigheterna bidragit med har omhändertagits genom att de arbetats in i den promemoria som Finansdepartementet tagit fram som ett underlag åt utskottet.

När det gäller frågan om beredningskravet kan det även noteras att det i lagrådsremissen redovisas att frågan om att ta bort skyldigheten att bereda aktieägare och borgenärer tillfälle att yttra sig i likvidationsärenden som inte handläggs vid domstol har varit föremål för remissbehandling i ett tidigare lagstiftningsärende (prop. 2000/01:150). Remissinstanserna, bl.a. Svenska Bankföreningen, Sveriges Försäkringsförbund, Sveriges Industrieförbund och Företagarnas Riksorganisation, hade då inga invändningar mot att denna skyldighet togs bort.

Sammantaget anser utskottet att de skäl som talar för att snabbt förbättra lagstiftningen om tvångslikvidation av banker och försäkringsföretag som fått tillståndet återkallat motiverar det valda tillvägagångssättet.

Vad gäller Lagrådets synpunkter på de enskilda lagförslagen har de beaktats.

Kungörelseförfarandet avskaffas i ärenden om tvångslikvidation av en bank vars tillstånd har återkallats

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att kravet på kungörelseförfarande avskaffas vid tvångslikvidation av en bank som har fått sitt tillstånd återkallat.

Utskottets ställningstagande

Det kungörelseförfarande som enligt gällande rätt tillämpas vid Bolagsverkets handläggning av ärenden om tvångslikvidation till följd av återkallelse av tillstånd innebär att viss tid förflyter från det att bankens tillstånd har återkallats till dess att beslut om tvångslikvidation och utseende av likvidator kan ske. För bankaktiebolag gäller att minst en månad kommer att förflyta mellan återkallelsen av tillståndet och beslutet att utse en likvidator. För spar- och medlemsbanker är tidsspannet två till fyra månader.

Finansinspektionens beslut att återkalla ett tillstånd att driva bankrörelse är i sig en tillräcklig grund för att Bolagsverket ska fatta beslut om tvångslikvidation. Finansinspektionen får bestämma att beslutet om återkallelse ska gälla omedelbart. De ärenden som det här är fråga om skiljer sig därför från ärenden om tvångslikvidation på de andra grunder som anges i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen. I dessa andra fall kan bolaget eller dess borgenärer själva vidta åtgärder för att undvika tvångslikvidation, t.ex. genom att lämna saknade uppgifter till Bolagsverket. Ett beslut om återkallelse av tillstånd kan dock inte åtgärdas ensidigt av bolaget eller dess borgenärer. Eventuella synpunkter från borgenärer, aktieägare eller andra berörda kan inte heller påverka det beslut om tvångslikvidation som Bolagsverket har att fatta med anledning av tillståndsåterkallelsen.

Den nu gällande ordningen med ett kungörelseförfarande innebär att en i sammanhanget inte obetydlig tid kommer att förflyta mellan tillståndsåterkallelsen och Bolagsverkets beslut om likvidation. En verksamhet som ska vara under avveckling kommer då att drivas av bankens existerande ledning. Det kan av flera skäl ifrågasättas om detta är en lämplig ordning.

Den verksamhet som banker och andra finansiella företag driver skiljer sig från andra företags, bl.a. genom att man i olika former tar emot och förvaltar medel från allmänheten. I fråga om banker och andra kreditinstitut gäller dessutom att insättarna kan kräva tillbaka sina medel omedelbart och att verksamheten till stor del är beroende av kortfristig upplåning, vilket innebär att även andra långgivare med kort varsel kan välja att inte ge institutet nya krediter.

Om en bank får sitt tillstånd återkallat är risken stor att värdeförluster uppstår, om det saknas verktyg för att hantera situationen på ett skyndsamt och ordnat sätt. Även om banken inte varit på obestånd innan tillståndet återkallades, kan ett konkurshot snabbt uppkomma när möjligheterna att finansiera verksamheten försåras. Om det inte är möjligt att låta en likvidator inleda sitt arbete omedelbart, ökar risken för att bankens tillgångsmassa minskar i värde, till följd av t.ex. forcerade försäljningar av tillgångar i syfte att upprätthålla likviditet i verksamheten. Genom detta ökar samtidigt risken för konkurs. Detta påverkar i ett första skede banken, dess ägare och andra intressenter. Redan risken för en konkurs kan dock få återverkningar även på andra delar av det finansiella systemet, bl.a. till följd av den osäkerhet som kan uppstå i fråga om de exponeringar som andra finansiella företag har mot den berörda banken. Generellt gäller att ju större banker det rör sig om, desto större risk för spridningseffekter. I förlängningen kan detta leda till störningar i det finansiella systemets funktion och finansiell instabilitet, vilket naturligtvis är allvarligt.

Om en bank som tar emot insättningar går i konkurs, eller annars inte kan betala ut medel till sina insättare, träder insättningsgarantin in. Utbetalningar av medel från insättningsgarantin innebär en kostnad för staten. Om en likvidation av banken inte kan inledas snabbt och genomföras under ordnade former, ökar risken att banken snabbt förlorar sin betalningsför-

måga och att dess tillgångsmassa minskar i värde. Detta innebär dels en ökad risk att insättningsgarantin kommer att behöva tas i anspråk, dels att statens kostnader för att infria garantin blir högre.

En förutsättning för att likvidatorn ska kunna disponera över bankens tillgångar för att tillvarata t.ex. insättares och borgenärs intressen på bästa sätt är att likvidationen av banken kan inledas genast och genomföras under former som uppfattas som ordnade och betryggande. Det faktum att såväl enskilda – insättare, borgenärer och andra berörda personer – som det finansiella systemet som helhet och det allmänna – insättningsgarantin – har intresse av att en likvidation kan genomföras skyndsamt och under ordnade former, talar för att så bör ske.

Det finns således tunga skäl som talar för att ta bort kungörelseskyldigheten vid handläggning av ärenden om tvångslikvidation till följd av återkallelse av tillstånd. Dessa skäl måste ställas mot de argument som tidigare framförts till stöd för att tillämpa ett kungörelseförfarande i de avsedda ärendena om tvångslikvidation.

Det ena av de argument som framförts, nämligen att ett kungörelseförfarande gör att borgenärer och aktieägare får kännedom om likvidationsärendet, framstår som mindre relevant i den specifika situation då tvångslikvidation sker på grund av återkallelse av tillstånd (prop. 2000/01:150 s. 55). Finansinspektionens beslut att återkalla tillstånd är offentliga och publiceras dessutom på inspektionens webbplats. Berörda personer har därigenom goda möjligheter att ta del av information om inspektionens beslut. Det framstår därtill som osannolikt att kungörelseförfarandet i sig tillför information om ärendet utöver vad som redan är allmänt känt.

I detta sammanhang kan det uppmärksammas att Aktiebolagskommittén föreslog att skyldigheten att bereda aktieägare och borgenärer tillfälle att yttra sig skulle tas bort i de likvidationsärenden som inte handlades av allmän domstol (SOU 1999:36). Dessa ärenden handlades då av Patent- och registreringsverket. De flesta remissinstanserna uttalade sig inte i frågan vid remissbehandlingen av kommitténs förslag. Patent- och registreringsverket förordade dock att skyldigheten att kungöra likvidationsförelägganden skulle tas bort. Regeringen delade kommitténs uppfattning att borgenärer och aktieägare sällan kan antas tillföra något i likvidationsärendena men gjorde ändå, som framgått ovan, bedömningen att det fanns skäl att behålla kungörelseförfarandet (prop. 2000/01:150 s. 55).

Det har också framförts att berörda personer genom kungörelseförfarandet ges möjlighet att påverka valet av likvidator (prop. 2000/01:150 s. 55). Även detta framstår som ett mindre angeläget intresse i den specifika situation som det nu är fråga om. När det gäller sparbanker och medlemsbanker är det Finansinspektionen som, efter det att Bolagsverket beslutat om likvidation, utser likvidatorer (6 kap. 5 § andra stycket sparbankslagen respektive 9 kap. 7 § andra stycket lagen om medlemsbanker). I fråga om bankaktiebolag är det i stället Bolagsverket som utser likvidatorer (25 kap. 28 § andra stycket aktiebolagslagen). I dessa fall kan det förväntas att

Finansinspektionen föreslår för Bolagsverket vem som ska förordnas som likvidator. Finansinspektionen får i detta sammanhang anses utgöra en part utan särskilda intressen i valet av likvidator. Inspektionen kan också förmodas ha god möjlighet att bedöma vem som är lämplig för uppdraget som likvidator. Mot denna bakgrund framstår inte det faktum att berörda personer i och för sig går miste om möjligheten att, inför beslutet om tvångslikvidation, framställa synpunkter på vem som ska förordnas som likvidator som ett tillräckligt vägande skäl för att behålla den nuvarande ordningen.

Sammanfattningsvis finns det starkt vägande skäl för att kungörandeskyligheten bör avskaffas i de fall som här berörs. Det bör därför införas en bestämmelse i 10 kap. 31 § lagen om bank- och finansieringsrörelse som anger att kungörelseförfarandet enligt 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte ska tillämpas vid handläggning av ärenden om tvångslikvidation av bankaktiebolag till följd av återkallelse av tillstånd. De bestämmelser i sparbankslagen och lagen om medlemsbanker som ställer krav på kungörelseförfarande bör följdenligt tas bort.

Som framgått är det av stor vikt att likvidationsförfarandet kan inledas så snart som möjligt efter det att Finansinspektionen har fattat beslut om återkallelse av tillstånd. Detta bör därför uttryckligen anges i de nu aktuella bestämmelserna. Bolagsverkets beslut om likvidation bör gälla omedelbart.

Enligt 17 § första stycket förvaltningslagen (1986:223) får ett ärende som avser myndighetsutövning mot enskild inte avgöras utan att sökande, klagande eller annan part har underrättats om, och getts möjlighet att yttra sig över, en uppgift som någon annan har tillfört ärendet. Om det i någon annan lag eller förordning uppställs avvikande bestämmelser om kommunikation, gäller dock de bestämmelserna (jfr 3 § första stycket förvaltningslagen). Enligt 17 § första stycket 4 får en myndighet avgöra ett ärende utan att kommunikation har skett, om avgörandet inte kan skjutas upp. I de ärenden som det nu är fråga om är det, av de skäl som angetts ovan, angeläget att beslut kan fattas omedelbart. Bestämmelsen i 17 § första stycket 4 bör därför, i den mån det inte finns avvikande bestämmelser i någon annan lag eller förordning, kunna vara tillämplig.

De ändringar som nu föreslås i lagen om bank- och finansieringsrörelse innebär att kungörelseförfarandet avskaffas för banker men inte för kreditmarknadsföretag. Det framstår i och för sig som eftersträvarsvårt att enhetliga regler gäller för dessa företag. För kreditmarknadsföretag saknas dock för närvarande särskilda bestämmelser om tvångslikvidation när företagets tillstånd att driva finansieringsrörelse har återkallats. Frågan om hur lagstiftningen bör utformas för dessa företag bör övervägas vidare. Inom ramen för detta lagstiftningsärende föreslås därför inga ändringar för kreditmarknadsföretagen.

Kungörelseförfarandet avskaffas i ärenden om tvångslikvidation av ett försäkringsföretag vars tillstånd har återkallats

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att kravet på kungörelseförfarande avskaffas vid tvångslikvidation av ett försäkringsföretag som har fått sitt tillstånd återkallat.

Utskottets ställningstagande

Som tidigare angetts är bestämmelserna i 25 kap. 24 § aktiebolagslagen tillämpliga även i fråga om handläggning av ärenden om tvångslikvidation av försäkringsaktiebolag till följd av återkallelse av tillstånd. I 11 kap. 5 § lagen om ekonomiska föreningar föreskrivs också ett krav på kungörelseförfarande vid handläggning av ärenden om tvångslikvidation av ömsesidiga försäkringsbolag till följd av återkallelse av tillstånd. Den avvägning av intressen som aktualiseras för bankaktiebolag, sparbanker och medlemsbanker är även relevant för försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag. Därför bör det även i 11 kap. 45 § försäkringsrörelselagen anges att kungörelseförfarandet enligt 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte ska tillämpas vid handläggning av ärenden om tvångslikvidation av försäkringsaktiebolag till följd av återkallelse av tillstånd. Det bör även här särskilt anges att Bolagsverkets beslut om tvångslikvidation ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, och senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till myndigheten. På motsvarande sätt bör det i 12 kap. 75 § försäkringsrörelselagen anges att 11 kap. 5 och 6 §§ lagen om ekonomiska föreningar inte är tillämpliga vid handläggning av ärenden om tvångslikvidation av ömsesidiga försäkringsbolag till följd av återkallelse av tillstånd. Även i fråga om ömsesidiga försäkringsbolag bör det anges att Bolagsverkets beslut om tvångslikvidation ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, och senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till myndigheten. Motsvarande regler bör också gälla för försäkringsföreningar. Det bör därför anges i 13 kap. 27 § försäkringsrörelselagen att 11 kap. 5 och 6 §§ lagen om ekonomiska föreningar inte är tillämpliga vid handläggning av ärenden om tvångslikvidation av försäkringsföreningar till följd av återkallelse av tillstånd. Det bör också uttryckligen anges att Bolagsverkets beslut ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, och senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till myndigheten.

I lagrådsremissen fanns ett förslag om att det skulle införas ett krav på omedelbart beslut om tvångslikvidation även i den situationen att ett tidsbegränsat tillstånd har löpt ut utan att något nytt tillstånd beviljats. Lagrådet påpekade i sitt yttrande att några skäl för att förslagen ska omfatta

även denna situation inte redovisats i lagrådsremissen. Utskottet anser att någon ändring i bestämmelserna för denna situation inte bör genomföras nu. Det bör övervägas vidare om det finns skäl att införa ett krav på omedelbart beslut om tvångslikvidation även när ett tidsbegränsat tillstånd löpt ut.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att lagändringarna träder i kraft den 25 april 2013. För ärenden som har kommit in till Bolagsverket före ikraftträdandet bör äldre bestämmelser gälla.

Utskottets ställningstagande

Som anförts tidigare bedömer utskottet att det är av stor vikt att snabbt förbättra bestämmelserna för likvidationsförfarandet efter en återkallelse av tillståndet för en bank eller ett försäkringsföretag. Utskottet anser därför att lagändringarna bör träda i kraft den 25 april 2013.

De äldre bestämmelserna bör gälla för ärenden som kommit in till Bolagsverket före ikraftträdandet.

Lagförslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar de lagförslag som utskottet har lagt fram.

Utskottets ställningstagande

De ställningstaganden som utskottet gjort under tidigare avsnitt innebär sammanfattningsvis att utskottet föreslår att riksdagen antar de lagförslag som utskottet lägger fram i bilaga 1. Lagrådet har i sitt yttrande lämnat synpunkter på de remitterade lagförslagen. Utskottet anser att Lagrådets synpunkter på lagförslagets utformning bör följas. Som redovisats ovan anser utskottet även att det nu inte bör införas ett krav på ett omedelbart beslut när ett tidsbegränsat tillstånd för ett försäkringsföretag löpt ut. I utskottets lagförslag har således Lagrådets synpunkter i dessa avseenden tillgodosetts.

Förslagens konsekvenser

Förslaget innebär att det kungörelseförfarande som enligt nu gällande regler ska tillämpas vid handläggning av ärenden om tvångslikvidation av bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker, försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar tas bort. Till följd av detta kan dessa ärenden handläggas snabbare och likvidationsförfarandet kan inledas tidigare. Att likvidationsförfarandet inleds direkt i anslutning till att beslut om återkallelse har fattats innebär bättre förutsättningar att behålla värdet på det berörda företagets tillgångsmassa, mindre risk för likviditetsproblem och större möjligheter att undvika konkurs. Detta gagnar insättare och borgenärer men också det statliga insättningsgarantisystemet. Även för bolaget och dess ägare bör det, mot bakgrund av den minskade risken för värdeförluster, likviditetsproblem och konkurs, vara positivt att en likvidationsprocess kan inledas tidigare. I förlängningen är möjligheten att snabba inleda en likvidation i dessa fall till gagn för den finansiella stabiliteten.

När det gäller de berörda myndigheternas arbetsbörda torde förändringarna inte innebära någon ytterligare arbetsbelastning för Finansinspektionens del. För Bolagsverket innebär den nya regleringen att myndigheten inte längre är skyldig att tillämpa kungörelseförfarande i de här aktuella ärendena, vilket innebär en – i och för sig marginell – minskning av omfattningen av myndighetens arbetsuppgifter. Det bedöms således inte att någon av myndigheterna får en ökad arbetsbörda till följd av de ändringar som nu föreslås.

Författningskommentarer

1 Förslaget till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

6 kap. Likvidation och upplösning

2 §

Förslaget behandlas i avsnitt 3.

I paragrafens *första stycke* anges att Bolagsverket ska besluta att en sparbank ska gå i likvidation, om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats. Bestämmelsen ändras så att det framgår att Bolagsverket ska fatta ett sådant beslut så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan om likvidation kom in till myndigheten. Bolagsverket bör i de flesta fall kunna besluta om likvidation samma dag som ansökan om likvidation kom in. Att beslutet fattas först dagen efter bör endast komma i fråga när det av praktiska skäl är svårt att fatta beslutet samma dag, t.ex. i fall då ansökan kommit in till myndigheten strax före utgången av myndighetens expeditionstid. I dessa fall bör beslut fattas snarast dagen efter.

Lagrådets synpunkter har beaktats vid utformningen av paragrafen.

2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker

9 kap. Likvidation och upplösning

4 §

Av *första stycket* följer att Bolagsverket ska besluta att en medlemsbank ska gå i likvidation, om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats utan att banken i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse. Bestämmelsen ändras så att det framgår att Bolagsverket ska fatta ett sådant beslut så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan om likvidation kom in till myndigheten. Bolagsverket bör i de flesta fall kunna besluta om likvidation samma dag som ansökan om likvidation kom in. Att beslutet fattas först dagen efter bör endast komma i fråga när det av praktiska skäl är svårt att fatta beslutet samma dag, t.ex. i fall då ansökan kommit in till myndigheten strax före utgången av myndighetens expeditionstid. I dessa fall bör beslut fattas snarast dagen efter.

Lagrådets synpunkter har beaktats vid utformningen av paragrafen.

3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

10 kap. Särskilda associationsrättsliga bestämmelser för bankaktiebolag

31 §

I paragrafens *första stycke* anges att Bolagsverket ska besluta att ett bankaktiebolag ska gå i likvidation, om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats utan att bolaget i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse. Bestämmelsen ändras så att det framgår att myndigheten ska fatta ett sådant beslut så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan om likvidation kom in till myndigheten. Bolagsverket bör i de flesta fall kunna besluta om likvidation samma dag som ansökan om likvidation kom in. Att beslutet fattas först dagen efter bör endast komma i fråga när det av praktiska skäl är svårt att fatta beslutet samma dag, t.ex. i fall då ansökan kommit in till myndigheten strax före utgången av myndighetens expeditionstid. I dessa fall bör beslut fattas snarast dagen efter. Bolagsverkets beslut ska gälla omedelbart.

Ett nytt *andra stycke* införs i vilket det anges att 25 kap. 24 § aktiebolagslagen, som uppställer krav på att Bolagsverket ska kungöra ett föreläggande till bolaget samt till aktieägare och borgenärer att yttra sig i ett ärende om tvångslikvidation, inte ska tillämpas på Bolagsverkets beslut om likvidation när ett tillstånd har återkallats.

Lagrådets synpunkter har beaktats vid utformningen av paragrafen.

4 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

11 kap. Associationsrättsliga bestämmelser för försäkringsaktiebolag

45 §

I paragrafens första stycke anges att Bolagsverket ska besluta att ett försäkringsaktiebolag ska gå i likvidation, om tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

I ett nytt *andra stycke* anges att ett sådant beslut ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket. Bolagsverket bör i de flesta fall kunna besluta om likvidation samma dag som ansökan eller anmälan om likvidation kom in. Att beslutet fattas först dagen efter bör endast komma i fråga när det av praktiska skäl är svårt att fatta beslutet samma dag, t.ex. i fall då ansökan eller anmälan kommit in till myndigheten strax före utgången av myndighetens expeditionstid. I dessa fall bör beslut fattas snarast dagen efter. Bolagsverkets beslut ska gälla omedelbart.

Ett nytt *tredje stycke* införs i vilket det anges att 25 kap. 24 § aktiebolagslagen, som uppställer krav på att Bolagsverket ska kungöra ett föreläggande till bolaget samt till aktieägare och borgenärer att yttra sig i ett ärende om tvångslikvidation, inte ska tillämpas på Bolagsverkets beslut om likvidation när ett tillstånd har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig rörelse.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Lagrådets synpunkter har beaktats vid utformningen av paragrafen.

12 kap. Associationsrättsliga bestämmelser för ömsesidiga försäkringsbolag

74 §

Paragrafen anger under vilka förutsättningar ett ömsesidigt försäkringsbolag ska gå i tvångslikvidation.

Ett nytt *fjärde stycke* införs i paragrafen i vilket det anges att Bolagsverkets beslut om likvidation av ett bolag när tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats, ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till myndigheten. Bolagsverket bör i de flesta fall kunna besluta om likvidation samma dag som ansökan eller anmälan om likvidation kom in. Att beslutet fattas först dagen efter bör endast komma i fråga när det av praktiska skäl är svårt att fatta beslutet samma dag, t.ex. i fall då ansökan eller anmälan kommit in till myndigheten strax före utgången av myndighetens expeditionstid. I dessa fall bör beslut fattas snarast dagen efter.

I övrigt görs språkliga ändringar.

Lagrådets synpunkter har beaktats vid utformningen av paragrafen.

75 §

Paragrafen anger vilka bestämmelser i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar som är tillämpliga vid genomförande av tvångslikvidation av ömsesidiga försäkringsbolag.

En ändring görs i *första stycket* så att det anges att 11 kap. 5 och 6 §§ lagen om ekonomiska föreningar inte ska tillämpas vid handläggning av de ärenden om tvångslikvidation av ömsesidiga försäkringsbolag som avser fall där bolagets tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats.

I övrigt görs språkliga och redaktionella ändringar.

Lagrådets synpunkter har beaktats vid utformningen av paragrafen. I tredje stycket har Lagrådet föreslagit att ”1, 4 och 5” bör läggas till efter ”andra stycket”. Mot bakgrund av att utskottet inte föreslår några nya regler i de fall likvidation ska beslutas efter det att ett tidsbegränsat tillstånd har löpt ut utan att något nytt tillstånd har beviljats läggs som en konsekvens därav även ”2” till efter ”andra stycket”.

13 kap. Associationsrättsliga bestämmelser för försäkringsföreningar

27 §

I paragrafens första stycke anges att Bolagsverket ska besluta att en försäkringsförening ska gå i likvidation om vissa förutsättningar föreligger.

Ett nytt *andra stycke* införs i paragrafen i vilket anges att Bolagsverkets beslut om likvidation av en försäkringsförening när tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats, ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till myndigheten. Bolagsverket bör i de flesta fall kunna besluta om likvidation samma dag som ansökan eller anmälan om likvidation kom in. Att beslutet fattas först dagen efter bör endast komma i fråga när det av praktiska skäl är svårt att fatta beslutet samma dag, t.ex. i fall då ansökan

eller anmälan kommit in till myndigheten strax före utgången av myndighetens expeditionstid. I dessa fall bör beslut fattas snarast dagen efter. Beslutet ska gälla omedelbart.

Dessutom införs ett nytt *fjärde stycke* i paragrafen i vilket anges att 11 kap. 5 och 6 §§ lagen om ekonomiska föreningar inte ska tillämpas vid handläggningen av sådana ärenden.

Lagrådets synpunkter har beaktats vid utformningen av paragrafen.

BILAGA 1

Utskottets lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

Härigenom föreskrivs i fråga om sparbankslagen (1987:619)¹

dels att 6 kap. 3 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken före 6 kap. 3 § ska utgå,

dels att 6 kap. 2 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

2 §²

Bolagsverket ska besluta att en sparbank ska gå i likvidation, om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats.

Bolagsverket ska besluta att en sparbank ska gå i likvidation, om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats. *Beslutet ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan om likvidation kom in till Bolagsverket.*

Rätten ska besluta att en sparbank ska gå i likvidation, om sparbanken har försatts i konkurs och denna avslutats med överskott. Beslutet ska fattas i samband med att konkursen avslutas.

Beslut om likvidation ska dock inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning i första instans.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av Finansinspektionen, styrelsen, styrelseledamot eller huvudman.

1. Denna lag träder i kraft den 25 april 2013.

2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har kommit in till Bolagsverket före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1996:1005.

² Senaste lydelse 2011:894.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1995:1570) om medlemsbanker dels att 9 kap. 6 § ska upphöra att gälla, dels att 9 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

4 §³

Bolagsverket ska besluta att medlemsbanken ska gå i likvidation, om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats utan att banken i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

Bolagsverket ska besluta att medlemsbanken ska gå i likvidation, om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats utan att banken i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse. *Beslutet ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan om likvidation kom in till Bolagsverket.*

Rätten ska besluta att medlemsbanken ska gå i likvidation, om

1. medlemsbankens rörelse inte öppnats inom ett år från dess bildande, eller

2. medlemsbanken har försatts i konkurs och denna avslutats med över-skott.

Ett beslut enligt andra stycket 2 ska fattas i samband med att konkursen avslutas.

Beslut om likvidation ska dock inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning i första instans.

En fråga om likvidation enligt första stycket eller andra stycket 1 prövas på ansökan av Finansinspektionen, styrelsen, styrelseledamot, medlem eller innehavare av förlagsandel.

1. Denna lag träder i kraft den 25 april 2013.

2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har kommit in till Bolagsverket före ikraftträdandet.

³ Senaste lydelse 2011:897.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 31 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

31 §⁴

Förutom i de fall som anges i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) ska Bolagsverket besluta att ett bankaktiebolag ska gå i likvidation om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats utan att bolaget i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

Förutom i de fall som anges i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) ska Bolagsverket besluta att ett bankaktiebolag ska gå i likvidation om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats utan att bolaget i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse. *Beslutet ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan om likvidation kom in till Bolagsverket. Beslutet om likvidation gäller omedelbart.*

I ärenden om likvidation av bankaktiebolag vars tillstånd att driva bankrörelse har återkallats utan att bolaget i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse, ska 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte tillämpas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 25 april 2013.
 2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har kommit in till Bolagsverket före ikraftträdandet.

⁴ Senaste lydelse 2011:898.

4 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 45 §, 12 kap. 74 och 75 §§ samt 13 kap. 27 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

45 §

Utöver det som föreskrivs i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) om i vilka fall allmän domstol eller Bolagsverket ska besluta att ett bolag ska gå i likvidation gäller för försäkringsaktiebolag att Bolagsverket ska besluta att bolaget ska gå i likvidation om

1. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats, eller

2. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

Beslutet enligt första stycket 2 ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket. Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

I ärenden om likvidation av försäkringsaktiebolag vars tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse, ska 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte tillämpas.

En fråga om sådan likvidation prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en aktieägare eller på anmälan av Finansinspektionen.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en aktieägare eller på anmälan av Finansinspektionen.

12 kap.

74 §

Bestämmelsen i 11 kap. 4 § första stycket 1 lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar om rättsens beslut om likvidation ska gälla också för ömsesidiga försäkringsbolag.

Bolagsverket ska *förordna* att ett Bolagsverket ska *besluta* att ett ömsesidigt försäkringsbolag ska ömsesidigt försäkringsbolag ska *gå* i träda i likvidation om likvidation om

1. bolagets hela försäkringsbestånd har överlåtits,

2. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse som har beviljats för en bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats,

3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats,

4. bolaget är försatt i konkurs som avslutats med överskott och bolagsstämman inte inom föreskriven tid har fattat beslut om likvidation enligt 79 §, eller

5. bolaget saknar till försäkringsregistret anmäld behörig styrelse eller verkställande direktör.

Beslut om likvidation ska inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden upphört under ärendets handläggning. Frågor om likvidation enligt första eller andra stycket prövas på ansökan av Finansinspektionen eller på ansökan av styrelsen, styrelseledamot, verkställande direktören eller delägare eller röstberättigad som inte är delägare.

I de fall som avses i andra stycket 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket.

I de fall som avses i andra stycket 4 eller 5 prövas frågan på ansökan även av en borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

75 §

I ärenden enligt 74 § andra stycket 3 ska 11 kap. 5 och 6 §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar inte tillämpas.

För genomförandet av likvidationen gäller för ömsesidiga försäkringsbolag 11 kap. 5, 6 a–17 §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar med de tillägg som följer av 76–78 §§.

I övrigt gäller för genomförandet av likvidationen för ömsesidiga försäkringsbolag 11 kap. 5, 6 a–17 §§ lagen om ekonomiska föreningar med de tillägg som följer av 76–78 §§.

I ett ärende enligt 74 § andra stycket gäller även 11 kap. 6 § lagen om ekonomiska föreningar.

I ett ärende enligt 74 § andra stycket 1, 2, 4 eller 5 gäller även 11 kap. 6 § lagen om ekonomiska föreningar.

13 kap.

27 §

Utöver bestämmelserna om tvångslikvidation i 11 kap. 4 och 4 a §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller för försäkringsföreningar att Bolagsverket ska besluta att föreningen ska gå i likvidation, om

1. föreningens hela försäkringsbestånd har överlåtits,

2. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats, eller

3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats.

I de fall som avses i första stycket 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket. Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en föreningsmedlem, en innehavare av en förlagsandel eller på anmälan av Finansinspektionen.

I ärenden enligt första stycket 3 ska bestämmelserna i 11 kap. 5 och 6 §§ lagen om ekonomiska föreningar inte tillämpas.

1. Denna lag träder i kraft den 25 april 2013.

2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har kommit in till Bolagsverket före ikraftträdandet.

BILAGA 2

Lagrådsremissens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

Härigenom föreskrivs i fråga om sparbankslagen (1987:619)¹

dels att 6 kap. 3 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken före 6 kap. 3 § ska utgå,

dels att 6 kap. 2 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

2 §²

Bolagsverket ska besluta att en sparbank ska gå i likvidation, om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats.

Bolagsverket ska besluta att en sparbank ska gå i likvidation, om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats. *Beslutet ska fattas genast och senast dagen efter det att ansökan om likvidation kom in till Bolagsverket.*

Rätten ska besluta att en sparbank ska gå i likvidation, om sparbanken har försatts i konkurs och denna avslutats med överskott. Beslutet ska fattas i samband med att konkursen avslutas.

Beslut om likvidation ska dock inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning i första instans.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av Finansinspektionen, styrelsen, styrelseledamot eller huvudman.

1. Denna lag träder i kraft den 25 april 2013.

2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har kommit in till Bolagsverket före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1996:1005.

² Senaste lydelse 2011:894.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1995:1570) om medlemsbanker dels att 9 kap. 6 § ska upphöra att gälla, dels att 9 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

4 §³

Bolagsverket ska besluta att medlemsbanken ska gå i likvidation, om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats utan att banken i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

Bolagsverket ska besluta att medlemsbanken ska gå i likvidation, om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats utan att banken i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse. *Beslutet ska fattas genast och senast dagen efter det att ansökan om likvidation kom in till Bolagsverket.*

Rätten ska besluta att medlemsbanken ska gå i likvidation om

1. medlemsbankens rörelse inte öppnats inom ett år från dess bildande, eller

2. medlemsbanken har försatts i konkurs och denna avslutats med överskott.

Ett beslut enligt andra stycket 2 ska fattas i samband med att konkursen avslutas.

Beslut om likvidation ska dock inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning i första instans.

En fråga om likvidation enligt första stycket eller andra stycket 1 prövas på ansökan av Finansinspektionen, styrelsen, styrelseledamot, medlem eller innehavare av förlagsandel.

1. Denna lag träder i kraft den 25 april 2013.

2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har kommit in till Bolagsverket före ikraftträdandet.

³ Senaste lydelse 2011:897.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 31 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

31 §⁴

Förutom i de fall som anges i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) ska Bolagsverket besluta att ett bankaktiebolag ska gå i likvidation om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats utan att bolaget i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

Förutom i de fall som anges i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) ska Bolagsverket besluta att ett bankaktiebolag ska gå i likvidation om tillståndet att driva bankrörelse har återkallats utan att bolaget i stället fått tillstånd att driva annan tillståndspliktig finansiell rörelse. *Beslutet ska fattas genast och senast dagen efter det att ansökan om likvidation kom in till Bolagsverket.*

I ärenden enligt första stycket ska 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte tillämpas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 25 april 2013.
 2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har kommit in till Bolagsverket före ikraftträdandet.

⁴ Senaste lydelse 2011:898.

4 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 45 §, 12 kap. 74 och 75 §§ samt 13 kap. 27 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

45 §

Utöver det som föreskrivs i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) om i vilka fall allmän domstol eller Bolagsverket ska besluta att ett bolag ska gå i likvidation gäller för försäkringsaktiebolag att Bolagsverket ska besluta att bolaget ska gå i likvidation om

1. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats, eller
2. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

Beslutet ska fattas genast och senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket.

I ärenden enligt första stycket ska 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte tillämpas.

En fråga om sådan likvidation prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en aktieägare eller på anmälan av Finansinspektionen

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en aktieägare eller på anmälan av Finansinspektionen

12 kap.

74 §

Bestämmelsen i 11 kap. 4 § första stycket 1 lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar om rättens beslut om likvidation ska gälla också för ömsesidiga försäkringsbolag.

Bolagsverket ska förordna att ett ömsesidigt försäkringsbolag ska ömsesidigt försäkringsbolag ska gå i likvidation om

1. bolagets hela försäkringsbestånd har överlåtits,
2. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse som har beviljats för en bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats,
3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats,
4. bolaget är försatt i konkurs som avslutats med överskott och bolagsstämman inte inom föreskriven tid har fattat beslut om likvidation enligt 79 §, eller
5. bolaget saknar till försäkringsregistret anmäld behörig styrelse eller verkställande direktör.

Beslut om likvidation ska inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden upphört under ärendets handläggning. Frågor om likvidation enligt första eller andra stycket prövas på anmälan av Finansinspektionen eller på ansökan av styrelsen, styrelseledamot, verkställande direktören eller delägare eller röstberättigad som inte är delägare.

I de fall som avses i andra stycket 2 eller 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation genast och senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket.

I de fall som avses i andra stycket 4 eller 5 prövas frågan på ansökan även av en borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

75 §

I ärenden enligt 74 § andra stycket 2 eller 3 ska 11 kap. 5 och 6 §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar inte tillämpas.

För genomförandet av likvidationen gäller för ömsesidiga försäkringsbolag 11 kap. 5, 6 a–17 §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar med de tillägg som följer av 76–78 §§.

I övrigt gäller för genomförandet av likvidationen för ömsesidiga försäkringsbolag 11 kap. 5, 6 a–17 §§ lagen om ekonomiska föreningar med de tillägg som följer av 76–78 §§.

I ett ärende enligt 74 § andra stycket gäller även 11 kap. 6 § lagen om ekonomiska föreningar.

13 kap.

27 §

Utöver bestämmelserna om tvångslikvidation i 11 kap. 4 och 4 a §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller för försäkringsföreningar att Bolagsverket ska besluta att föreningen ska gå i likvidation, om

1. föreningens hela försäkringsbestånd har överlåtits,
2. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats, eller
3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats.

I de fall som avses i första stycket 2 eller 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation genast och senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en föreningsmedlem, en innehavare av en förlagsandel eller på anmälan av Finansinspektionen.

*Bestämmelserna i 11 kap.
5 och 6 §§ lagen om ekonomiska
föreningar ska inte tillämpas vid
beslut enligt första stycket 2
eller 3.*

-
1. Denna lag träder i kraft den 25 april 2013.
 2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har kommit in till Bolagsverket före ikraftträdandet.

BILAGA 3

Lagrådsyttrande som begärts av utskottet

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2013-04-04

Närvarande: F.d. justitierådet Leif Thorsson samt justitieråden Per Virdesten och Margit Knutsson.

Avskaffande av krav på kungörelseförfarande i vissa ärenden om tvångslikvidation

Riksdagens finansutskott har den 26 mars 2013 beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över de i bilaga till utskottets protokoll framlagda förslagen till

1. lag om ändring i sparbankslagen (1987:619),
2. lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker,
3. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
4. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Remissen har inför Lagrådet föredragits av föredraganden vid riksdagens konstitutions- och finansutskott Lars Widlund, biträdd av departementssekreteraren i Finansdepartementet Thomas Ordeberg.

Remissen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Allmänt

I lagrådsremissen föreslås att kravet på kungörelseförfarande ska avskaffas vid Bolagsverkets handläggning av ärenden om tvångslikvidation av bank- eller försäkringsföretag vars tillstånd har återkallats. Lagändringarna föreslås träda i kraft redan den 25 april 2013.

Enligt remissen bygger utskottets förslag på en promemoria som tagits fram inom Finansdepartementet. Det framgår också att departementet har muntligen inhämtat synpunkter från Bolagsverket, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret.

Det har under föredragningen upplysts att den promemoria som förslaget bygger på är identisk med utskottets förslag. Det har också framgått att promemorian inom departementet har betraktats som ett arbetsmaterial och att den inte betraktats som en allmän handling vare sig innan promemorian levererades till riksdagen eller i samband med expedieringen dit. De synpunkter som har inhämtats från Bolagsverket, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret har inte dokumenterats och finns alltså inte tillgängliga i ärendet för Lagrådet. Det har upplysts att synpunkterna inte heller finns tillgängliga i utskottet och synpunkterna kommenteras över huvud taget inte i remissen.

Av det som nu redovisats framgår att praktiskt taget hela beredningen av lagstiftningsärendet har skett i Finansdepartementet även om det formellt är ett utskottsinitiativ av Finansutskottet.

För regeringsärenden finns ett beredningskrav i 7 kap. 2 § regeringsformen. I Konstitutionsutskottets höstbetänkande 2008 uttalade sig utskottet om betydelsen av kravet på beredning (bet. 2008/09:KU10 s. 46 ff.). Utskottet framhöll därvid bl.a. att det som föreskrivs i den bestämmelsen ska tillmätas stor vikt och att kvaliteten därmed ökar till gagn för demokrati, rättssäkerhet och effektivitet.

I förevarande lagstiftningsärende är det, i vart fall för Lagrådet, okänt vad de tre tillfrågade myndigheterna har haft för synpunkter. Det är också oklart varför inte även andra intressenter som t.ex. företrädare för banker, berörda bolag och föreningar m.fl. inte har beretts tillfälle att lämna synpunkter. Dessa brister i beredningen är särskilt allvarliga mot bakgrund av att hela beredningen tydligen skett helt utan insyn och utan att några allmänna handlingar har upprättats.

Det har vid föredragningen upplysts att lagstiftningsärendet har bedömts som brådskande. Lagrådet har emellertid inte erhållit någon information om anledningen till denna brådskande och det är därför inte möjligt för Lagrådet att bedöma om det beredningsförfarande som valts är befogat. Med den information som Lagrådet har synes det fullt möjligt att med den tid som stått till förfogande bereda ärendet på ett mer normalt sätt, låt vara med tillämpning av de riktlinjer som gäller för brådskande propositionsarbete (se Propositionshandboken, Ds 1997:1 s. 119 ff.). Enligt Lagrådets mening väcker det valda tillvägagångssättet så stora frågetecken att Lagrådet på det underlag som presenterats inte kan tillstyrka att förslagen läggs till grund för lagstiftning.

Om det bedöms att lagförslagen ändå bör läggas fram har Lagrådet följande synpunkter på de enskilda förslagen.

Förslaget till lag om ändring i sparbankslagen

6 kap. 2 §

I en ny andra mening i paragrafens första stycke anges att Bolagsverkets beslut om likvidation ska fattas ”genast och senast dagen efter det att ansökan om likvidation kom in till Bolagsverket”. Av författningskommentaren framgår att avsikten är att beslutet ska kunna fattas den senare dagen endast om det av praktiska skäl är svårt att fatta det den dag då ansökan kom in. Detta bör framgå av lagtexten, t.ex. med formuleringen ”så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter ...”.

Motsvarande synpunkt gäller förslagen till lag om ändring i lagen om medlemsbanker och till lag om ändring i lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 11 kap. 45 §, 12 kap. 74 § och 13 kap. 27 § i förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen.

Förslaget till lag om ändring i lagen om bank- och finansieringsrörelse

10 kap. 31 §

Paragrafens första stycke nämner bestämmelserna om tvångslikvidation i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551), som genom hänvisning i 10 kap. 1 § är tillämplig på bankaktiebolag. Det beslut som behandlas i den nya andra meningen, liksom de ärenden som det nya andra stycket rör, avser emellertid endast ärenden och beslut enligt denna paragraf och inte de tvångslikvidationsfall som regleras i aktiebolagslagen. Detta bör tydliggöras i det nya andra stycket.

Eftersom den nämnda bestämmelsen i aktiebolagslagen inte omfattar de beslut som regleras i förevarande paragraf, behöver det också anges i lagtexten att besluten gäller omedelbart. Även författningskommentaren bör ändras i enlighet med detta.

Motsvarande synpunkter gäller förslaget till ändring av 11 kap. 45 § försäkringsrörelselagen.

Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen

11 kap. 45 § samt 12 kap. 74 och 75 §§

Förslagen i dessa paragrafer innebär att kungörelseförfarandet slopas och att det införs ett krav på omedelbart beslut inte bara vid handläggningen av ärenden om tvångslikvidation efter återkallelse av tillstånd utan även i den situationen att ett tidsbegränsat tillstånd har löpt ut utan att något nytt tillstånd har beviljats. Några skäl för att förslagen ska omfatta även denna situation redovisas inte i remissen. Frågan kommenteras över huvud taget inte bortsett från ett blankt konstaterande i författningskommentaren till 12 kap. 75 §. Lagrådet avstyrker att förslagen i denna del läggs till grund för lagstiftning.

I 12 kap. 75 § tredje stycket bör ”1, 4 eller 5” läggas till efter ”andra stycket”, jfr paragrafens första stycke.

13 kap. 27 §

Lagrådet föreslår att det nya tredje stycket utformas på samma sätt som det föreslagna första stycket i 12 kap. 75 §.